

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Tildelingsbrev 2019

Kriminalomsorgsdirektoratet

18.1.2019

Innhold

1.	Innledning	2
2.	Hovedutfordringer	2
3.	Mål, styringsparametere og oppdrag for 2019	3
3.1.	Redusere alvorlig kriminalitet	3
3.2.	Styrke forebyggingen av kriminalitet	5
3.3.	En mer effektiv straffesakskjede	10
3.4.	Øvrige rapportering, informasjon og oppdrag	13
3.4.1.	Internasjonalt arbeid	13
3.4.2.	Tilskudd til frivillige organisasjoner	14
3.4.3.	Forskning og utvikling.....	15
4.	Styring og kontroll i KDI	15
4.1.	Saker fra Sivilombudsmannen	17
5.	Fellesføringer og øvrige krav fra Regjeringen	17
5.1.	Inkluderingsdugnad. Utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden	17
5.2.	Motvirke arbeidslivskriminalitet	18
6.	Styringsdialog og rapportering i 2019	18
6.1.	Rapportering	18
6.2.	Styringsdialogen.....	20
7.	BudsjettrammeN for 2019	20
8.	Vedlegg.....	22

1. INNLEDNING

Det vises til Prop. 1 S (2018–2019) fra Justis- og beredskapsdepartementet og Innst. 6 S (2018–2019). Tildelingsbrevet er utarbeidet på bakgrunn av Stortingets endelige budsjettvedtak av 17. desember 2018 og presenterer de økonomiske rammene for virksomheten i 2019, jf. Reglement for økonomistyring i staten § 7 og Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 1.4.

Mbl a ed utgangspunkt i målene som er satt i Prop. 1 S (2018-2019), og de hovedutfordringene som er særlig relevante for Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), følger tildelingsbrevet for KDI i 2019. De mål, tilstandsindikatorer, styringsparametere, resultatkrav og oppgaver som fremkommer i dette tildelingsbrevet, vil være førende for departementets oppfølging av KDI i 2019.

Departementet understreker at tildelingsbrevet ikke er uttømmende for hvilke oppgaver KDI skal utføre. Utover de prioriteringer og krav som omtales i tildelingsbrevet, legger departementet til grunn at den løpende virksomheten til KDI videreføres innenfor de føringer som følger av JDs instruks for KDI, samt øvrig gjeldende regelverk og instruks. Departementet gjør oppmerksom på at KDI har et selvstendig ansvar for å informere departementet om vesentlige avvik i forhold til KDIs oppgaver slik de fremkommer av tildelingsbrev og instruks, og for å fremme forslag til mulige korrigerende tiltak, jf. pkt. 2.3.2 i Bestemmelser om Økonomistyring i staten.

2. HOVEDUTFORDRINGER

Mange domfelte og innsatte har betydelige levekårsproblemer som øker risikoen for tilbakefall til ny kriminalitet. Mange innsatte har psykiske utfordringer, og det er den siste tiden fremsatt betydelig kritikk fra ulike aktører på menneskerettsområdet mot forholdene for innsatte med psykiske lidelser. Å redusere tilbakefall til ny kriminalitet er et felles ansvar på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Vellykket tilbakeføring etter gjennomført straff krever derfor at innsatsen på og mellom alle nivåer i forvaltningen er godt samordnet. Kriminalomsorgen har et særlig ansvar for å legge til rette for dette samarbeidet.

Personer som gjennomfører straff i fengsel, soner lengre dommer og er domfelte for mer alvorlige lovbrudd enn tidligere. Det er viktig å ha riktig balanse mellom fengsel med høyt og lavere sikkerhetsnivå og mellom fengselskapasitet og kapasitet for straff i samfunnet. Mange av fengelseiendommene er nedslitte med stort behov for oppgradering og vedlikehold. Samtidig har en del fengsler et så omfattende vedlikeholdsetterslep at det ikke er lønnsomt å vedlikeholde. Det er i dag en strukturell ubalanse i kapasiteten. For eksempel fører den økte kapasiteten på straffegjennomføring med elektronisk kontroll til et redusert behov for fengselsplasser med lavere sikkerhetsnivå. Ressursene i kriminalomsorgen må brukes mest mulig effektivt, og det er nødvendig å legge ned reell

overkapasitet av plasser på lavere sikkerhetsnivå. En viktig oppgave for KDI i 2019 blir å sikre at nedleggelse gjennomføres på en hensiktsmessig måte for innsatte og ansatte.

Sikkerhetsnivået i norske fengsler skal være tilpasset risikoen de domfelte utgjør. Det er avgjørende for å hindre rømning og unngå at domfelte kan planlegge ny kriminalitet mens de gjennomfører straff. Kriminalomsorgen har de senere årene mottatt et økende antall fremmedkrigere til gjennomføring av fengselsstraffer. Disse utgjør en særlig risiko blant annet fordi de kan påvirke andre innsatte i retning av radikaliserings og voldelig ekstremisme.

3. MÅL, STYRINGSPARAMETERER OG OPPDRAG FOR 2019

Kriminalomsorgen utgjør et av de siste leddene i straffesakskjeden og skal i 2019 arbeide for å redusere alvorlig kriminalitet, styrke forebyggingen av kriminalitet og bidra til en mer effektiv straffesakskjede. Det forventes at KDI samhandler med de andre aktørene i straffesakskjeden. Dette er avgjørende for aktørenes samlede måloppnåelse i kjeden.

På bakgrunn av målene for straffesakskjeden, KDIs overordnede utfordringer og dialog med KDI om risiko knyttet til måloppnåelse fastsetter departementet følgende mål, styringsparametere og oppgaver for KDI i 2019.

3.1. Redusere alvorlig kriminalitet

MÅL:	Redusere alvorlig kriminalitet – sikkerhet i fengsel
Rapportering:	Tertialvis og årsrapport
<p>Straff skal blant annet gjennomføres på en måte som motvirker nye straffbare handlinger, som er betryggende for samfunnet og som innenfor disse rammene sikrer de innsatte tilfredsstillende forhold. Straffegjennomføringen skal være sikkerhetsmessig forsvarlig. Et forsvarlig sikkerhetsnivå som er tilpasset den innsattes risiko, er en avgjørende faktor i kriminalomsorgens arbeid med å bidra til å redusere alvorlig kriminalitet.</p> <p>Et forsvarlig sikkerhetsnivå bidrar til å hindre rømning og at innsatte kan planlegge ny kriminalitet mens de gjennomfører straff. Dette stiller strenge krav til blant annet kommunikasjonskontroll, besøkskontroll og vurdering av hvem som kan sone sammen. I tillegg kreves gode risikovurderinger av progresjon, permisjoner og andre midlertidige utganger fra fengsel og eventuelle vilkår knyttet til disse.</p> <p>Hensynet til samfunnets krav om beskyttelse mot kriminelle handlinger skal balanseres mot hensynet til den enkelte domfeltes og innsattes muligheter for å vende tilbake til samfunnet som lovlidige borgere. Gjennomføring av straff skal utføres på en måte som ivaretar sikkerheten både for innsatte og ansatte.</p>	

Kriminalomsorgen har mottatt flere fremmedkrigere som skal gjennomføre straff. Det er et mål for kriminalomsorgen å hindre at innsatte radikaliserer andre innsatte. Et viktig ledd i dette er å identifisere personer som antas å utgjøre en fare for å radikaliserer andre, og å identifisere personer som er sårbare for påvirkning som kan lede til voldelig ekstremisme.

KDI skal i sin årsrapport gi en kort og overordnet beskrivelse av hvordan virksomhetens aktiviteter og resultater har påvirket målet om å redusere alvorlig kriminalitet.

KDI skal i tertialrapportene vurdere risikoer for at målet ikke nås og redegjøre for eventuelle tiltak som settes i verk for å sikre måloppnåelse.

TILSTANDSINDIKATOR:	T 1: Radikalisering og voldelig ekstremisme i kriminalomsorgen
Rapportering	Tertialvis og årsrapport
<p>Hensikten er å få oversikt over antall fremmedkrigere, voldelige ekstremister og terrorister som er under straffegjennomføring, samt personer som er sårbare for påvirkning.</p> <p>KDI bes presentere statistikk over antall fremmedkrigere, voldelige ekstremister og terrorister som er under straffegjennomføring. KDI bes med utgangspunkt i tallene gjøre rede for hovedutfordringer i arbeid med å forebygge radikaliserer og voldelig ekstremisme i kriminalomsorgen. KDI bes redegjøre for utførte og planlagte tiltak for å forebygge radikaliserer og planlegging av nye volds- eller terrorhandlinger.</p> <p>Tall skal sammenliknes med tilsvarende tall de siste tre årene.</p>	

TILSTANDSINDIKATOR:	T 2: Sikker straffegjennomføring
Rapportering	Tertialvis og årsrapport
<p>Formålet er å få oversikt over sikkerheten i fengsel, både for innsatte og ansatte.</p> <p>KDI bes om å presentere situasjonen og utviklingen med utgangspunkt i tilgjengelig statistikk, som bruk av tvangsmidler, utelukkelse fra fellesskapet, isolasjon, beslag av narkotika i fengsler og vold mellom innsatte og mot ansatte.</p> <p>Der det er mulig skal tall sammenliknes med tilsvarende tall de siste fem-ti årene.</p>	

	Oppdrag/tiltak	Rapportering	Rapporteringstidspunkt
O1	Følge opp tiltaksplan for å motvirke vold og trusler mot tilsatte i kriminalomsorgen	Status og fremdrift	Tertialvis og årsrapport

For å dekke departementets informasjonsbehov bes KDI i tillegg rapportere på følgende:

TILLEGGSRAPPORTERING		Rapporteringstidspunkt
R 1	Statistikk over bruk av isolasjon/utelukkelse fra felleskap. KDI skal gjøre rede for utviklingen, vesentlige risikoer og tiltak på området	Tertialvis og årsrapport
R 2	Statistikk over bruk av sikkerhetscelle og sikkerhetsseng	Tertialvis
R 3	Statistikk over bruk av tvangsmidler	Årsrapport
R 4	Statistikk over tilfeller av vold og trusler mellom innsatte. KDI skal gjøre rede for utviklingen, vesentlige risikoer og tiltak på området.	Tertialvis og årsrapport
R 5	Statistikk over tilfeller av vold og trusler mot ansatte i fengslene kategorisert etter type vold.	Tertialvis og årsrapport

3.2. Styrke forebyggingen av kriminalitet

MÅL:	Styrke forebyggingen av kriminalitet
Rapportering:	Tertialvis og årsrapport
<p>Det er et overordnet mål å redusere tilbakefall til ny kriminalitet og øke domfeltes overgang til utdanning og arbeid etter gjennomført straff. Mange domfelte og innsatte har betydelige levekårsproblemer som øker risikoen for tilbakefall til ny kriminalitet. Å redusere tilbakefall til kriminalitet er et felles ansvar på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer. Det er et mål for regjeringen å samordne innsatsen for tilbakeføring på og mellom alle nivåer i forvaltningen. Kriminalomsorgen har et særlig ansvar for å legge til rette for et godt forvaltningssamarbeid, jf. straffegjennomføringsloven § 4. Samarbeidet skal bidra til å dekke domfelte og innsattes behov og fremme deres tilpasning til samfunnet.</p> <p>Godt samordnet tilbakeføringsarbeid og forebygging av ny kriminalitet krever et tilrettelagt og individuelt tilpasset tilbud til den enkelte, både under straffegjennomføringen og i overgangen til frihet. Strategien <i>Redusert tilbakefall til ny</i></p>	

kriminalitet. Nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017–2021 skal bidra til en bedre overgang mellom fengsel og samfunnet utenfor.

Den siste tiden er det fremsatt kritikk fra ulike aktører på menneskerettsområdet, dels mot forholdene for innsatte med psykiske lidelser, og dels mot isolasjon av innsatte. Det er helsetjenesten som har ansvar for å yte helsetjenester til innsatte som trenger dette. Det kan være forskjellige forhold som ligger til grunn for isolasjon, herunder bygningsmessige forhold eller forhold knyttet til den innsatte (for eksempel at vedkommende motsetter seg fellesskap, eller på grunn av psykiske lidelser utgjør en sikkerhetsrisiko). Kriminalomsorgen kan motvirke isolasjon og negative konsekvenser av isolasjon ved å fremme aktivitet og fellesskap for innsatte. Departementet understreker at KDI skal sørge for at regelverket for isolasjon og bruk av tvangsmidler overholdes, og at nødvendige retningslinjer er på plass.

KDI skal i sin årsrapport gi en kort og overordnet beskrivelse av hvordan virksomhetens aktiviteter og resultater har påvirket målet om å styrke forebyggingen av kriminalitet.

KDI skal i tertialrapportene vurdere risikoer for at målet ikke nås og redegjøre for eventuelle tiltak som settes i verk for å sikre måloppnåelse.

TILSTANDSINDIKATOR:	T 3: Prosent tilbakefall
Rapportering	Årsrapport
<p>Andel domfelte som begår ny kriminalitet i løpet av en periode på to år etter løslatelse fra fengsel eller fra tidspunkt for iverksettelse av straff i samfunnet. Beregningene skal ta utgangspunkt i felles nordisk definisjon benyttet i tidligere undersøkelser.</p> <p>Tilbakefall er en overordnet indikasjon på om ansvarlige sektorer og forvaltningsnivåer jobber godt og riktig med rehabilitering og tilbakeføring, og om samfunnet får den ønskede effekten i form av at flere går fra straffegjennomføring til en kriminalitetsfri tilværelse i frihet.</p> <p>KDI bes med utgangspunkt i flerårig statistikk vurdere hva som er de viktigste utfordringene i arbeidet med å forebygge tilbakefall til ny kriminalitet, både i justissektoren og andre sektorer. KDI bes også gjøre rede for planlagte forbedringstiltak for kommende år.</p>	

STYRINGSPARAMETER:	SP 1: Andel fengselsdøgn med aktivitet
Rapportering:	Tertialvis og årsrapport

Det er viktig at flere innsatte får et aktivitetstilbud som i størst mulig grad bidrar til å forebygge tilbakefall til kriminalitet. Et godt tilbud om opplæring og/eller arbeidstrening kan gi økt overgang til arbeid og opplæring etter endt straffegjennomføring eller varetekt.

Andelen arbeid, utdanning og program skal synliggjøres.
Utviklingen i aktivitet de siste fem år skal skisseres.

Måleutgangspunkt:

Første og andre tertial 2018 samlet - 82 %.

Resultatkrav/ambisjonsnivå:

85 %

STYRINGSPARAMETER:	SP 2: Antall domfelte som har gjennomført behovs- og ressurskartlegging (BRIK)
Rapportering:	Tertialvis og årsrapport
Godt samordnet tilbakeføringsarbeid og forebygging av ny kriminalitet krever et tilrettelagt og individuelt tilpasset tilbud til den enkelte, både under straffegjennomføringen og i overgangen til frihet. Behovs- og ressurskartlegging og innhenting av samtykke til å dele relevant informasjon er en forutsetning for god samordning i tilbakeføringsarbeidet.	
<i>Resultatkrav/ambisjonsnivå:</i>	
1 800 kartlegginger (fengsel og friomsorgskontorer)	

STYRINGSPARAMETER:	SP 3: Antall døgn straffegjennomføring etter straffegjennomføringsloven § 12
Rapportering:	Tertialvis og årsrapport
Straffegjennomføring i institusjon bidrar til rehabilitering og forebygging av tilbakefall. Det er et mål med høy bruk av straffegjennomføring etter § 12.	
<i>Resultatkrav/ambisjonsnivå:</i>	
41 000 døgn	

STYRINGSPARAMETER:	SP 4: Andel domfelte som gjennomfører deler av straffen med elektronisk kontroll (EK)
Rapportering:	Tertialvis og årsrapport
Straffegjennomføring med elektronisk kontroll kan redusere tilbakefall. En gradvis tilvenning til et liv i frihet og tilbakeføring til samfunnet er et viktig ledd i arbeidet med å forbygge ny kriminalitet. Det er derfor et mål at en høy andel domfelte har gjennomfører deler av straffen med elektronisk kontroll, og at fengsel og friomsorgskontorene samhandler godt rundt den enkelte domfelte ved tilbakeføring.	
<i>Måleutgangspunkt:</i>	

Andre tertial 2018 - 12 % (av en kapasitet på 500)			
Resultatkrav/ambisjonsnivå: 15 %			
	Oppdrag/tiltak	Rapportering	Rapporteringstids- punkt
O 2	<p>Direktoratsutvalget for tilbakeføring KDI leder utvalget og følger opp tilbakeførings-strategien i samarbeid med andre direktorater. Tiltak er omtalt i vedlegg. KDI bes i tillegg gi innspill til:</p> <p><u>Tiltak 1.1 Gjennomgå og ved behov revidere eksisterende avtaler og regelverk</u> Gå gjennom samarbeidsavtaler og regelverk som regulerer forvaltningssamarbeidet, og som JD eller KDI har ansvaret for. KDI skal videre foreslå konkret hvordan disse kan forbedres.</p> <p><u>Tiltak 2.2 Utrede omfanget av kasteballsproblematikk</u> Anslå hvor mange som rammes og foreslå tiltak.</p>	<p>Status, fremdrift og avvik for hvert av tiltakene i vedlegg.</p> <p>Årlig felles tilstandsrapport fra direktoratsutvalget til tilbakeføringsutvalget</p>	<p>Tertialvis og årsrapport</p> <p>2. tertial</p> <p>2. tertial</p>
O 3	<p>I samarbeid med andre relevante etater følge opp tiltak i følgende strategier, handlingsplaner og rapporter:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Oppfølging av innsatte med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer</i> - <i>Bolig for velferd (2014-2020)</i> 	<p>Status, fremdrift og avvik.</p>	<p>Tertialvis og årsrapport</p> <p>Årsrapport</p>

	- Trygge foreldre – trygge barn. Regjeringens strategi for foreldrestøtte (2018-2021)		Årsrapport
O 4	Etablere Nasjonal forsterket fellesskapsavdeling for innsatte med psykiske lidelser ved Ila fengsel og forvaringsanstalt, i samarbeid med Statsbygg og Helse Sør-Øst RHF.	Status og fremdrift Rapporteringen må inngå i den helhetlige rapporteringen om oppfølging av rapporten <i>Oppfølging av innsatte med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer (tiltak 6), jf. O 3.</i>	Tertialvis og årsrapport
O 5	Samarbeide med Helsedirektoratet om å etablere et landsdekkende behandlingstilbud for innsatte dømt for seksuelle overgrep.	Status og fremdrift Rapporteringen må inngå i den helhetlige rapporteringen om oppfølging av rapporten <i>Oppfølging av innsatte med psykiske lidelser og/eller rusmiddelproblemer (tiltak 14), jf. O 3.</i>	Tertialvis og årsrapport
O 6	Etablere avrusningsenhet ved Bjørgvin fengsel i samarbeid Helse Vest RHF.	Status og fremdrift	Tertialvis og årsrapport
O 7	Utarbeide rundskriv som tydeliggjør definisjonen av aktivisering i fengsel og hvordan informasjon skal registreres i fagsystemet		Første tertial

For å dekke departementets informasjonsbehov må KDI i tillegg rapportere på følgende punkter:

STATISTIKK/ TILLEGGSINFORMASJON		Rapporteringsfrekvens
R 6	Statistikk på antall innsatte med praksisattest i 2019 og de fire foregående årene.	Årsrapporten

3.3. En mer effektiv straffesakskjede

MÅL:	En mer effektiv straffesakskjede
Rapportering:	Tertialvis og årsrapport
<p>En effektiv straffesakskjede forutsetter god samhandling mellom aktørene, gode og effektive arbeidsverktøy og tilstrekkelig kapasitet i alle ledd. Målet er at domfelte starter straffegjennomføringen så raskt som mulig etter domsavsigelsen. Videre at siktede som er varetektsfengslet skal overføres fra politiarrest til fengsel innen fastsatt frist. God utnyttelse av all kapasitet til straffegjennomføring og varetekt skal bidra til dette. Dette krever et godt samarbeid med øvrige myndigheter, særlig med politi og påtalemyndighet om varetekt. Det vil også være avgjørende med god kapasitetsplanlegging, bl.a. gjennom utredninger og utarbeidelse av prognoser for fremtidig behov for straffegjennomføringskapasitet.</p> <p>KDI skal i sin årsrapport gi en kort og overordnet beskrivelse av hvordan virksomhetens aktiviteter og resultater har påvirket målet om en mer effektiv straffesakskjede.</p> <p>KDI skal i tertialrapportene vurdere risikoer for at målet ikke nås og redegjøre for eventuelle tiltak som settes i verk for å sikre måloppnåelse.</p>	

TILSTANDSINDIKATOR	T4: Soningskø
Rapportering	Månedlig og årsrapport
<p>Det er viktig for domfelte at ventetiden fra dom til oppstart av straffegjennomføring ikke er for lang. KDI skal tilstrebe at tiden fra kriminalomsorgen mottar dommen fra påtalemyndigheten til straffegjennomføring settes i verk, blir kortest mulig. Straffegjennomføringen skal påbegynnes senest 60 dager etter at rettskraftig dom er mottatt i kriminalomsorgen.</p>	

TILSTANDSINDIKATOR	T5: Antall soningsoverføringer
Rapportering	Tertialvis og årsrapport
<p>Kriminalomsorgen har som prioritert oppgave å overføre utenlandske domfelte til videre straffegjennomføring i opprinnelseslandet der dette er mulig. Gjennomføring av den resterende del av straffen i domfeltes hjemland bidrar til reintegrering og sosialisering i det samfunnet vedkommende skal løslates til. Soningsoverføring frigjør også kapasitet og bidrar dermed til hurtigere iverksettelse av straff og varetekt.</p>	

TILSTANDSINDIKATOR:	T6: Kapasitetsutnyttelse fengsel
Rapportering	Tertialvis og årsrapport
<p>For å sikre god flyt i straffesakskjeden, må eksisterende kapasitet for straffegjennomføring og varetekt utnyttes best mulig.</p> <p>KDI skal redegjøre for kapasitetsutnyttelsen i fengslene for høyt og lavere sikkerhetsnivå. KDI bes rapportere særskilt på utnyttelsen av de 100 dubleringsplassene som ble etablert i 2018.</p>	

STYRINGSPARAMETER:	SP 5: Bruk av elektronisk kontroll (EK)
Rapportering	Tertialvis og årsrapport
<p>For å sikre god flyt i straffesakskjeden må eksisterende kapasitet for straffegjennomføring og varetekt utnyttes fullt ut. JD vil følge opp KDIs arbeid med bruk av elektronisk kontroll (EK).</p> <p>Resultatkrav EK: 450 aktive saker til enhver tid (tilsvarende ca 90 % belegg)</p>	

	Oppdrag/tiltak	Rapportering	Rapporteringstids- punkt
O 8	Prosjekt <i>Fengsel i Agder</i> KDI skal følge opp og gjennomføre oppgaver iht. JDs styringsdokument prosjekt Fengsel i Agder		Eget løp i prosjektet og tertialvis
O 9	Etablere nytt fengsel for kvinner/Utvide Arendal fengsel, Evje avdeling Etablere 10 plasser med høy sikkerhet og 20 plasser med lavere sikkerhet for kvinner.	Status og avvik	Første tertial
O 10	5/10 års prognoser KDI skal utarbeide prognoser for forventet behov for straffegjennomføringskapasitet for fem og ti år utover inneværende år. Det skal gjøres beregninger for hvert år i prognoseperioden. Behovet for fengselskapasitet skal fordeles på		Ca. 18. oktober (samtidig med satsingsforslag)

	<p>høyt og lavere sikkerhetsnivå for hver region.</p> <p>KDI skal samtidig med prognoser oversende oppdatert «plassregnskap» som beskriver netto behov for nye fengselsplasser på høyt og lavere sikkerhetsnivå.</p> <p>Ev. forslag om utvidelser og/eller nedleggelse av straffegjennomføringskapasitet skal alltid vurderes og sees i sammenheng med prognosene før oversendelse til JD.</p>		
O 11	<p>Konseptvalgutredning (KVU) for Vestlandet KDI skal utarbeide KVU for Vestlandet, jf. oppdragsbrev av 20. juni 2017 og fremdriftsplan av 13.09.18.</p>	Status og avvik	Eget løp i prosjektet og tertialvis
O 12	<p>Innføre landsdekkende bøtjeneste</p>		Årsrapport
O 13	<p>Avvikle fengselsplasser med lavere sikkerhetsnivå Følgende plasser skal avvikles:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Søndre Vestfold fengsel, Sandefjord avdeling (13 plasser) – Hassel fengsel (26 plasser) – Hedmark fengsel, Bruvoll avdeling (70 plasser) – Nordre Vestfold fengsel, Hof avdeling (109 plasser) – Bergen fengsel, Osterøy avdeling (29 plasser) <p>I tillegg forutsettes at Arendal fengsel, avd. Håvet legges ned i 2019.</p>		Tertialvis og årsrapport
O 14	<p>Evalueringsprosjekt «modell 2015»</p>		Årsrapport

	Standard byggemetode i kriminalomsorgen, Modell 2015, skal evalueres. Nærmere gjennomføring avtales mellom JD og KDI.		
O 15	Fortsette samarbeidet med Domstoladministrasjonen med å forbedre, utvikle og forvalte elektroniske samhandlingsløsninger i straffesakskjeden.		Årsrapport

For å dekke departementets informasjonsbehov må KDI i tillegg rapportere på følgende punkter:

TILLEGGSRAPPORTERING		Rapporteringstidspunkt
R 7	Planlagt opptak til KRUS høst 2019 for studiestart 2020. KDI skal for 2019 sørge for at KRUS rekrutterer tilstrekkelig slik at det uteksamineres 150 aspiranter (seks klasser).	Første tertial
R 8	Mottatte ubetingede dommer (fengselsdommer som skal sones i fengsel eller med elektronisk kontroll) hittil i år (antall dommer og totalt antall fengselsdøgn. Antall fengselsdøgn justert for beregnet prøveløslatelse på 2/3 tid)	Årsrapport
R 9	Gjennomsnittskostnad i 2019 pr. fengselsplass for hhv. høyt og lavere sikkerhetsnivå og straffegjennomføring med elektronisk kontroll.	Årsrapport
R 10	Kriminalomsorgens årsstatistikk	Ferdigstilt innen 31. mai 2019.
R 11	Sømløs Digital Straffegjennomføring (SDS) – nytt IKT-system. Status, fremdrift og økonomi.	Tertialvis

3.4. Øvrige rapportering, informasjon og oppdrag

3.4.1. Internasjonalt arbeid

Gjennom EØS-finansieringsmekanismene bidrar Norge til å styrke og videreutvikle kriminalomsorgen i mange land. KDI skal videreføre inngåtte oppdrag som programpartner. Vurdering av eventuelle nye partnerskap skjer i samråd med JD. KDI skal rapportere til JD om erfaringer og utvikling i aktuelle land i tråd med formålene i «blåbok»

EØS-midlene 2014-21: Prioriterte sektorer og programområder. KDI skal bidra til at flere utenlandske innsatte overføres til gjennomføring av straff og tilbakeføring i sitt hjemland.

JDs samarbeid med Russland er regulert i avtale av 29. mars 2006 og tilhørende tidsavgrensede samarbeidsprogram. Samarbeidet er politisk forankret i begge land og JD utgjør styringsnivået. KDI skal gjennomføre nærmere avtalte tiltak i programmene. Prosjektaktiviteter finansieres av Utenriksdepartementet, og KDI skal påse at rapportering følger krav og frister angitt av UD.

Justis- og beredskapsdepartementet inngikk den 18. oktober 2016 en avtale med Justisdepartementet i Ukraina om å bidra til å utvikle friomsorgen i Ukraina. KDI er tildelt midler av UD for å gjennomføre et friomsorgsprogram i Ukraina.

RAPPORTERING		Rapporteringstidspunkt
R 12	KDI skal gi en redegjørelse for hovedprioriteringer, utvikling og måloppnåelse i KDIs internasjonale arbeid foregående år, samt føringer og prioriteringer for innværende år. KDI skal oppdatere oversikten over deltakelse i internasjonale fora.	Tertialvis og årsrapport

3.4.2. Tilskudd til frivillige organisasjoner

Tilskuddsforvaltningen av post 70 under kap. 430 er delegert til KDI og skal forvaltes i tråd med Bestemmelser om økonomistyring i staten kapittel 6.

Øremerkede tilskudd skal tildeles navngitte mottakere i tråd med Stortingets budsjettvedtak:

Maritastiftelsen	250 000 kroner
Kirkens sosialtjeneste	1,7 mill. kroner
Retretten	1,5 mill. kroner
Røde Kors – Nettverk etter soning	2 mill. kroner
Røverhuset	400 000 kroner
Frelsesarmeens fengselsarbeid	3 mill. kroner
Røde Kors – visitortjeneste	200 000 kroner
Vardeteatret	800 000 kroner
Frelsesarmeen – Safe Way Home	125 000 kroner
Kulturdråpen	600 000 kroner
Wayback	6,5 mill. kroner
For Fangers Pårørende	3 mill. kroner

Musikk i fengsel og frihet	369 000 kroner
Kirkens Bymisjon – FRI-prosjekter	3,6 mill. kroner

Den delen av tilskuddsmidlene som ikke er bundet opp ved øremerking i Stortingets budsjettvedtak skal, kunngjøres offentlig av KDI.

RAPPORTERING		Rapporteringstidspunkt
R 13	KDI skal foreta en samlet vurdering av måloppnåelse for tilskudds- og stønadsordningene på kap. 430, post 70.	1. tertial og årsrapport

3.4.3. Forskning og utvikling

Det forventes at kriminalomsorgen arbeider strategisk for å bygge opp kompetanse og kunnskap om faktorer som påvirker risiko for tilbakefall til ny kriminalitet. KDI skal særlig prioritere å bidra til forsknings- og utviklingsarbeid som kan dokumentere eller sannsynliggjøre effekter av kriminalomsorgens ressursinnsats for forebygging av kriminalitet.

KDI skal bidra til å styrke samarbeidet mellom KRUS og relevante forskningsmiljøer, herunder Politihøgskolen.

	Oppdrag/tiltak	Rapportering	Rapporteringstidspunkt
O 16	<p>Prosjektforslag kap. 400, post 23</p> <p>Foreslå en liste med maksimalt fem forsknings- og utviklingsprosjekter presentert i prioritert rekkefølge.</p> <p>Hvert enkelt prosjekt skal inneholde følgende informasjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kort prosjektbeskrivelse - Problemstilling og målsetting - Metode - Anslått varighet/tidsplan - Anslått kostnad 		1. november 2019

4. STYRING OG KONTROLL I KDI

Som det fremgår av JDs instruks til KDI, legger departementet til grunn at KDI har en tilfredsstillende intern kontroll, jf. § 14 i Reglement for økonomistyring, slik at driften er

formåls- og kostnadseffektiv, utføres i samsvar med gjeldende lover og regler, og at rapporteringen er pålitelig og nøyaktig. God intern styring innebærer at eventuelle vesentlige avvik forebygges, avdekkes og korrigeres i nødvendig utstrekning. Det skal i årsrapportens kapittel IV redegjøres for styring og kontroll i virksomheten. Departementet ber om at kapittel IV inneholder informasjon om blant annet følgende:

RAPPORTERINGSKRAV		Frekvens
R 14	<p>KDI skal gi følgende rapportering om styring og kontroll (kapittel IV i årsrapporten):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overordnet redegjørelse og vurdering av kvaliteten på den interne kontrollen i virksomheten • Nærmere omtale av vesentlige forhold ved KDIs styring og kontroll (vesentlige forhold virksomheten mener det er viktig for departementet å kjenne til for å ivareta sitt overordnede ansvar) • Vurdering av hvor det finnes utfordringer • Omtale av konkrete svakheter som er avdekket og hvilke tiltak som eventuelt er satt i verk og effekten av tiltakene • Omtale av hvordan KDI planlegger for sikker drift, herunder vedlikeholdsplaner og beredskapsplaner for ev. stengninger av kritisk kapasitet • Bemanningssituasjonen, herunder arbeidet med å sikre riktig og tilstrekkelig kompetanse 	Årsrapport
R 15	Gjøre rede for faktisk tilstand når det gjelder kjønnslikestilling i virksomheten, og for planlagte og iverksatte likestillingstiltak for å fremme lovens formål om likestilling uavhengig av kjønn.	Årsrapport (del IV om styring og kontroll i virksomheten)
R 16	Gjøre rede for likestillingstiltak som er satt i verk eller planlegges satt i verk for å fremme lovens formål om likestilling uavhengig av etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.	Årsrapporten (del IV om styring og kontroll i virksomheten)

Som ledd i internkontrollen skal KDI identifisere risikofaktorer som kan medvirke til at virksomhetens mål ikke nås. Der hvor det vurderes å være høy risiko, skal risikoreduserende tiltak iverksettes innenfor virksomhetens fullmakter. Det skal også gjøres vurderinger av om resterende risiko er akseptabel.

	Oppdrag/oppgave	Rapportering	Rapporterings-tidspunkt
O 17	KDIs risikovurdering for det kommende året skal oversendes departementet før første styringsdialogmøte i 2019 og skal være tema i møtet. I forbindelse med senere styringsdialoger skal KDIs risikovurdering oppdateres.	Risikovurdering med identifiserte risikoer, oversikt over både planlagte og igangsatte risikoreducerende tiltak, skadebegrensende tiltak, ansvarlige og frist.	Samtidig som 1. og 2. tertial, og samtidig med årsrapport

Ny lov om nasjonal sikkerhet med tilhørende forskrifter trer i kraft 1.1.2019. KDI skal implementere det nye regelverket i eget ansvarsområde. Departementet vil sende ut nærmere informasjon om identifisering av virksomheter og skjermingsverdige verdier, og KDI må påregne aktiviteter som følger av dette.

Regelverk for håndtering av anskaffelser av lokaler - Særskilt om bygge- og leiekontrakter
I Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, fastsatt i kongelig resolusjon den 20. januar 2012, med senere endringer, gis det en samlet oversikt over ansvarsforhold, fullmakter og krav til saksbehandling i virksomhet og i departementet ved anskaffelser av lokaler.

4.1. Saker fra Sivilombudsmannen

KDI skal så langt mulig sørge for at anbefalingene fra SOM og SOMs forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse følges opp på hensiktsmessig måte. Brudd på menneskerettighetene skal følges opp. Direktoratet bes om å omtale særlig viktige merknader og anbefalinger fra SOM og forebyggingsenheten, og planlagte og gjennomførte tiltak for å imøtekomme anbefalingene, i årsrapporten for 2019.

5. FELLESFØRINGER OG ØVRIGE KRAV FRA REGJERINGEN

5.1. Inkluderingsdugnad. Utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden

KDI skal arbeide systematisk for å realisere regjeringens inkluderingsdugnad og utvikle rutiner og arbeidsformer i personalarbeidet med sikte på å nå målene for dugnaden, jf. Rundskriv H-3/18.

RAPPORTERINGSKRAV		Frekvens
R 17	KDI skal	Årsrapport (kapittel 4)

	<ul style="list-style-type: none"> - redegjøre for hvordan direktoratets rekrutteringsarbeid har vært innrettet for å nå 5 %-målet og de øvrige målene for inkluderingsdugnaden. - rapportere andelen nyansatte som har nedsatt funksjonsevne eller hull i CV'en. - vurdere arbeidet opp mot målene for dugnaden: hva som har vært vellykkede tiltak, hva som har vært utfordringer og hvorfor KDI eventuelt ikke har lyktes med å nå målene for dugnaden. 	<p>Har KDI færre enn fem nyansettelser i perioden, skal prosentandelen ikke rapporteres i årsrapporten for å sikre personvernet til de nyansatte. Det kan da være aktuelt å ha en lengre måleperiode (enn ett år) før måltallet rapporteres.</p>
--	---	--

5.2. Motvirke arbeidslivskriminalitet

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. KDI skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler.

RAPPORTERINGSKRAV		Frekvens
R 18	KDI skal redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å sikre at leverandører følger lover og regler.	Årsrapport

6. STYRINGSDIALOG OG RAPPORTERING I 2019

Det er etablert regelmessige rapporteringsrutiner og styringsdialogmøter mellom departementet og KDI. Formålet med styringsdialogmøtene er å gi styringssignaler, gjensidig informasjonsutveksling, gjennomgå virksomhetens rapporter samt diskutere faglige spørsmål og strategiske prioriteringer og utfordringer.

6.1. Rapportering

Resultat- og regnskapsrapportering til departementet skal oversendes tertialvis. Det er viktig at KDI i rapporteringene gjør en selvstendig vurdering av effektene av kriminalomsorgens arbeid, utfordringer i kriminalomsorgen samt forslag til løsninger på hvordan krav til måloppnåelse skal oppnås. JD ber om at KDI i rapporteringene sammenstiller resultater for 2019 med tidligere års resultater, slik at utviklingen kan følges over tid. Det skal i rapporteringen legges spesielt stor vekt på hvordan og i hvilken grad virksomheten bidrar til overordnet måloppnåelse.

Tabellen under gir en oversikt over rapporteringsperioder og rapporteringsfrister i 2019. Det er viktig at fristene overholdes.

Rapporteringsfrister i 2019

Periode	Frist for rapportering til JD
Årsrapport 2018	8. februar 2019
1. tertial, pr. 30. april	24. mai 2019
2. tertial, pr. 31. august	27. september 2019
3. tertial, pr. 31. desember/årsrapport	28. februar 2020

I tertialrapportene skal det gis en statusoppdatering på oppdrag og tiltak som er nevnt i tildelingsbrevet og vedlagte tiltaksoversikter. Departementet legger til grunn at KDI fortsatt har statistikk på vesentlige områder, og at denne er tilgjengelig for departementet ved behov. JD kan ha behov for statistikk og annen kunnskap om kriminalomsorgen utover det som blir formidlet i styringsdialogen og i faste rapporteringer, til tider med kort tidsfrist.

Det er viktig at KDI sørger for god kvalitetssikring av de data og opplysninger som inngår i rapporteringen. Dette gjelder også rapportering som videresendes fra underliggende enheter. KDI har et selvstendig ansvar for å informere departementet om uheldig utvikling eller avvik innen kriminalomsorgen som fremkommer i KDIs statistikkarbeid.

JD skal rapportere til Stortinget om oppnådde resultater i budsjettproposisjonen for kommende år. KDIs årsrapport for 2019 utgjør en del av grunnlaget for Justis- og beredskapsdepartementet rapportering til Stortinget om oppnådde resultater for budsjettåret 2019. Årsrapporten for 2019 skal oversendes departementet innen 28. februar 2020 og skal følge kravene i Bestemmelser om økonomistyring i staten punkt 1.5.1. Det vises for øvrig til DFØs veileder for årsrapportering på DFØs nettsider. JD ber KDI benytte denne.

I årsrapporten bør KDI besvare om kriminalomsorgen har gjort de riktige valgene av virkemidler, og om det er arbeidet riktig med disse, det vil si med best mulig bruk av ressurser. Dette bør drøftes i et ettårig og flerårig perspektiv, fordi det tar tid å realisere ønskede effekter for brukere og samfunn. Informasjon om tilstand og tilstandsendring må samles inn systematisk slik at det er mulig å påvise faktisk endring i tilstand. Videre bør KDI søke å belyse sammenhenger mellom leverte produkter og tjenester og observerte/kartlagte effekter og vurdere i hvilken grad virksomheten har bidratt til effektene.

Regnskapsrapportering

KDI skal i sin rapportering benytte standard kontoplan for statlige virksomheter. Nærmere informasjon finnes på DFØs nettsider www.dfo.no (under Forvaltning/Statsregnskapet).

6.2. Styringsdialogen

Styringsdialogen mellom KDI og JD skal være innrettet etter risiko- og vesentlighetsvurderinger. KDI skal i forkant av etatsstyringsmøtene levere oppdaterte risikovurderinger og identifisere risikofaktorer som kan true måloppnåelsen både for 2019 og på lengre sikt, samt andre vesentlige risikoer innenfor virksomhetens område, jf. punkt 4. Risikoreduserende tiltak innenfor virksomhetens fullmakter skal synliggjøres og iverksettes, og det skal drøftes hvorvidt restrisikoen er akseptabel.

Det legges opp til tre ordinære styringsmøter for JD og KDI i 2019. Etatsstyringsmøtene vil normalt finne sted tre uker etter fristen for tertialrapportering. Dette må KDI planlegge for. JD vil ta kontakt for å avtale tidspunkter for styringsmøtene i nær fremtid. JD og KDI avtaler budsjettmøter og fagmøter etter behov.

7. BUDSJETTRAMMEN FOR 2019

På bakgrunn av Stortingets budsjettvedtak 17. desember 2018 stilles følgende midler til disposisjon for Kriminalomsorgsdirektoratet i 2019:

Kap. 430/3430 Kriminalomsorgen**Tabell 1 Budsjett for 2019. Kap. 430/3430.**

Kap. 430		
Post 01	Driftsutgifter	4 557 396 000
Post 21	Spesielle driftsutgifter	89 648 000
Post 45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	55 442 000
Post 60	Refusjoner til kommunene, forvaringsdømte mv.	69 000 000
Post 70	Tilskudd	29 441 000
Sum		4 800 927 000
Kap. 3430		
Post 02	Arbeidsdriftens inntekter	90 231 000
Post 03	Andre inntekter	24 994 000
Post 04	Tilskudd	2 390 000
Sum		117 615 000

Kap. 432/3432 Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)**Tabell 2 Budsjett for 2019. Kap. 432/3432**

Kap. 432		
Post 01	Driftsutgifter	246 704 000
Sum		246 704 000
Kap. 3432		
Post 03	Andre inntekter	1 058 000
Sum		1 058 000

Budsjettrammen er pris- og lønnsjustert.

Midler til følgende nye (og videreførte) tiltak er innarbeidet i budsjettrammen for KDI for 2019:

- 61,5 mill. kroner til drift av 100 dubleringsplasser i 2019. Utgifter til helsetjenester og utdanningstilbud er beregnet til 12,5 mill. kroner.
- 6,1 mill. kroner til utvidelse av Arendal fengsel, Evje avdeling. I tillegg kommer innsparinger knyttet til planlagte nedleggelse i Agder.
- 5 mill. kroner ifm. slutfasekostnader for nytt fengsel i Agder.
- 44 mill. kroner i forbindelse med at kriminalomsorgens ansvar for transport og framstilling av varetektsinnsatte i Sør-Øst politidistrikt blir gjort permanent fra 2019.
- 14,1 mill. kroner ifm. ny modell for pensjonsutbetaling
- 20 mill. kroner til landsdekkende utvidelse av ordningen med bøteteneste
- 18,3 mill. kroner til etablering av Nasjonal forsterket fellesskapsavdeling
- 11 mill. kroner til avrusningsenhet ved Bjørgvin fengsel
- 17,3 mill. kroner til investeringer i utstyr og inventar til nytt fengsel i Agder
- 10 mill. kroner til styrking av bemanning og innhold i kriminalomsorgen og sikkerhetstiltak for ansatte og innsatte.
- 10,2 mill. kroner til å opprettholde drift ved Arendal fengsel, Kleivgrend avdeling.

KDI må videre, innenfor rammen, ta høyde for å finansiere kvalitetssikring (KS1) av KVVU for straffegjennomføringskapasiteten på Vestlandet.

Følgende reduksjon er innarbeidet i budsjettrammen for KDI for 2019:

- 302 mill. kroner i forbindelse med utløp av avtale om leie av 242 fengselsplasser i Nederland.
- 60 mill. kroner i forbindelse med nedleggelse av overkapasitet tilsvarende 250 fengselsplasser med lavere sikkerhetsnivå.
- 1 mill. kroner i forbindelse med at utgifter til fengselsprest i Borg bispedømme finansieres over kulturdepartementets budsjett på kap 340 post 70.
- 1,5 mill. kroner til finansiering av JustisCert (justissektorens responsmiljø for forebygging og koordinering av alvorlige IKT-hendelser). JustisCert finansieres over kap. 440, post 01.

- 13,7 mill. kroner som følge av engangsbevilgning til gjennomførte klasseopptak ved KRUS, ifm. med etablering av nytt fengsel i Agder.
- 11,5 mill. kroner ifm. med at klasseopptaket ved KRUS er foreslått redusert med én klasse.
- 25,5 mill. kroner ifm. avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i staten, hvorav 1,3 mill. kroner under kap. 432.

Følgende midler er holdt tilbake i departementet i 2019 under kap. 430, post 01:

- 2,5 mill. kroner til kvalitetssikring (KS1) av KVVU for Oslo fengsel

Det vises for øvrig til vedlegget «*Budsjettfullmakter og andre fullmakter som delegeres*».

8. VEDLEGG

1. Instruks for KDI
2. Budsjettfullmakter og andre fullmakter som delegeres 2019
3. Budsjettkalender 2019
4. Oversikt over tiltak – *Nasjonal strategi for samordnet tilbakeføring etter gjennomført straff 2017-2021*

Budsjettfullmakter og andre fullmakter som delegeres til KDI

1 Fullmakter med hjemmel i Stortingets bevilgningsreglement

Bevilgningsreglementet inneholder en del fullmakter for Kongen til å gjøre unntak fra eller utfylle reglementets bestemmelser. I rundskriv R-110 gir Finansdepartementet departementene fullmakter til å gjøre unntak fra enkelte av bevilgningsreglementets hovedprinsipper. I tillegg blir det redegjort for fullmakter som ikke delegeres til departementene, men som åpner for at departementene kan søke om samtykke fra Finansdepartementet i enkeltsaker.

Delegert myndighet skal alltid utøves i samsvar med gjeldende lover og regler, gitte retningslinjer og intensjoner for hvorledes fullmaktene skal brukes.

Det vises til veilederen i statlig budsjettarbeid der bl.a. bruk av unntaksbestemmelser i Bevilgningsreglementet (budsjettfullmakter) er omtalt.

Paragrafene i parentes i punktene under refererer til paragrafene i Bevilgningsreglementet.

1.1 Generelle fullmakter

Fullmakt til nettobudsjettering ved utskifting av utstyr (§ 3, 4. ledd, 2. setning)

Hovedregelen i bevilgningsreglementet er at alle utgifter og inntekter føres brutto i budsjett og bevilgningsregnskap. Det er imidlertid gitt et unntak som tillater nettoføring i forbindelse med utskifting av utstyr. Med dette gis imidlertid KDI fullmakt til nettoføring ved utskifting av utstyr på følgende vilkår:

- a) Inntekter fra salg av brukt utstyr kan nettoføres på post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter, med inntil 5 prosent av bevilgningen på den aktuelle posten.
- b) Salgsinntektene må skrive seg fra utskiftinger som er ledd i en rutinemessig fornyelse av utstyr. I praksis vil dette gjelde inntekter fra salg av utstyr som er av en slik art at det ved anskaffelsen skal dekkes under post 01 Driftsutgifter. Inntekter fra salg av utstyr som etter sin art skal dekkes under post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, må bruttoføres på vanlig måte.
- c) Salgsinntektene skal bokføres som en inntekt i kontoklasse 3 i standard kontoplan (jf. Finansdepartementets rundskriv R-102) og rapporteres til bevilgningsregnskapet på post 01 Driftsutgifter eller post 21 Spesielle driftsutgifter (jf. Finansdepartementets rundskriv R-101). Føringen må gjøres slik at det er mulig å kontrollere at grensen på 5 prosent ikke overskrides.

Inngåelse av leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester som pådrar staten forpliktelser utover budsjettåret (§ 6, 2. ledd)

Hovedregelen i bevilgningsreglementet er at staten bare kan pådras forpliktelser som først skal dekkes etter utløpet av budsjettåret når Stortinget har gitt særlig samtykke til dette. Med dette gis imidlertid KDI fullmakt til å inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret på følgende vilkår, og med de begrensninger som følger i teksten under:

- a) Leieavtalene og avtalene om kjøp av tjenester må gjelde anskaffelser til den ordinære driften av statlige virksomheter. Hvilke typer anskaffelser det her dreier seg om, vil kunne variere etter virksomhetens oppgaver, men alminnelige eksempler vil være leie av lokaler og kontorutstyr, samt kjøp av renholds- og vaktmestertjenester.
- b) Utgiftene i forbindelse med avtalene må kunne dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå på vedkommende budsjettpost i hele avtaleperioden.
- c) For alle avtaler utover budsjettåret, må behovet for oppsigelsesklausuler nøye vurderes. Hensynet til den framtidige handlefriheten skal veie tungt ved vurderingen. Særlig gjelder dette ved langsiktige avtaler.

Det vises for øvrig til bevilgningsreglementet § 10 første ledd der det bl.a. kreves at utgiftsbevilgninger skal disponeres på en slik måte at ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til de forutsatte resultater, samt til tilsvarende krav i økonomireglementet § 4. På dette området innebærer disse bestemmelsene både et krav til å vurdere mulige alternativer til leie og kjøp av tjenester, og til utformingen av vilkårene i eventuelle avtaler om leie og kjøp av tjenester.

Det understrekes at bestemmelsene bare gjelder adgangen til å pådra forpliktelser utover budsjettåret.

Særskilt om bygge- og leiekontrakter

I Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, fastsatt i kongelig resolusjon den 20. januar 2012, med senere endringer, gis det en samlet oversikt over ansvarsforhold, fullmakter og kravene til saksbehandling ved lokalskaffelser.

Overskridelse av driftsbevilgningen mot refusjon eller merinntekt (§ 11, 4. ledd, nr. 1)

KDI gis fullmakt til å overskride bevilgningen under kap. 430, post 01 mot en tilsvarende refusjon i forbindelse med arbeidsmarkedstiltak, foreldrepenger, , sykepengene, merutgifter til lærlinger og tilretteleggingstilskudd , jf. rundskriv R-101 fra FIN av 21. desember 2016. Inntektene skal føres på kap. 3430, post 15, 16, 17 eller 18.

FIN har fastsatt retningslinjer og forutsetninger for adgangen til å overskride mot merinntekt. Det vises til kgl. res. av 2. desember 2005, jf. rundskriv R-110/2017, pkt. 2.4.

Det vises til romertallsvedtak II i Prop. 1 S (2018-2019) der KDI gis samtykke til å overskride:

- Bevilgningen under kap. 430, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap.

- 3430, post 03 (Andre inntekter) og post 04 (Tilskudd)
- Bevilgningen under kap. 430, post 21 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3430, post 02 (Arbeidsdriftens inntekter)
 - Bevilgningen under kap. 432, post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap. 3432, post 03 (Andre inntekter)

JD gjør særlig oppmerksom på at KDI ikke kan overskride kap. 430, post 01 mot tilsvarende merinntekt under kap. 3430, post 02. Merinntekter på kap. 3430, post 02 skal ses i sammenheng med kap. 430, post 21.

1.2 Fullmakt etter godkjenning fra Justis- og beredskapsdepartementet

Omdisponering mellom poster på budsjettet (§ 11, 4. ledd, nr. 2)

KDI kan gis adgang til å omdisponere midler fra kap. 430, post 01 Driftsutgifter til investeringer under kap. 430, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold. Omdisponeringen er begrenset til fem prosent av samlet driftsbevilgning under post 01 sett under ett. Omdisponeringen må ikke føre til økte utgifter ved at den binder opp fremtidige drifts- og investeringsutgifter.

KDI må i hvert enkelt tilfelle søke JD om samtykke før omdisponering kan foretas.

Det er ikke anledning til å omfordele mellom post 01 og post 21.

Det vises til kgl. res. av 2. desember 2005, jf. rundskriv R-110/2017, pkt. 2.5.

Overskridelse mot innsparing i neste budsjettermin (§ 11, 4. ledd, nr. 3)

KDI kan gis adgang til å overskride driftsbevilgningen med inntil fem prosent til investeringsformål, mot tilsvarende innsparing i løpet av de følgende fem budsjettår.

KDI må i hvert enkelt tilfelle søke JD om samtykke, før bevilgningen kan overskrides. JD vil komme tilbake til ev. fullmakt til å overskride driftsbevilgning i forbindelse med investeringer i nytt digitalt fagsystem for straffegjennomføringsprosessen.

Det vises til kgl. res. av 2. desember 2005, jf. rundskriv R-110/2017, pkt. 2.6.

Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste (§ 5)

Det er som regel ikke adgang til å overskride et tildelt beløp eller til å overføre det til en annen budsjettermin, eller til en annen budsjettpost i samme termin. Det er imidlertid gitt et unntak ved innsparinger, slik at en kan overføre inntil fem prosent av driftsbevilgningen under post 01 og 21 til neste budsjettår. Det forutsettes at det foreligger en samlet innsparing på posten som helhet.

Søknad om slik overføring skal godkjennes av Finansdepartementet. KDI må sende søknad til JD i forbindelse med regnskapsavslutning ved årssikftet. Ev. overført beløp

kan ikke disponeres av KDI før departementet gir beskjed om det gjennom tillegg til tildelingsbrev.

2 Øvrige fullmakter

2.1 Bruk av belastningsfullmakt og betalinger mellom statlige virksomheter

Rundskriv R-111 av 25. november 2013 presiserer virkeområdet for bruk av belastningsfullmakter og betalinger mellom statlige virksomheter. JD forutsetter at KDI følger opp bestemmelsene i dette rundskrivet.

2.2 Oppfølging av krav som ikke betales som forutsatt

KDI skal etablere systemer og rutiner for å sikre at inntektskrav blir juridisk bindende og at krav blir fastsatt, utstedt og innbetalt med riktige beløp, jf. *Bestemmelser om økonomistyring i staten* punkt 5.4 *Inntekter*. Systemene og rutinene skal sikre at innbetalingene kan skje innen betalingsfristen, og at utestående krav følges opp på en forsvarlig måte. Spørsmål om endelig ettergivelse av krav, der det ikke foreligger hjemmel i lov eller plenarvedtak i Stortinget, må forelegges FIN.

2.3 Kassasjon av materiell og utstyr

KDI gis fullmakt til å kassere/selge materiell og utstyr. Inntekter fra salget skal føres til kreditt på kap. 3430, post 01.21.9, jf. punkt om nettobudsjettering ved utskifting av utstyr. Vi viser også til Normalinstruks for utrangering og kassasjon av materiell mv. (K 0502). For avhending av fast eiendom vises det til Avhendingsinstruksen (P 0825).

Budsjettkalender 2019

Nedenfor følger frister for innspill til den ordinære budsjettprosessen for hhv. 2019, 2020 og 2021. Det gjøres oppmerksom på at fristene er foreløpige. Dersom fristene må endres i løpet av året vil departementet komme tilbake til dette. Det kan også bli aktuelt med særskilte bestillinger utover det som fremgår av oversikten nedenfor.

Budsjettår	Sak	Frist for innspill
Statsbudsjettet 2019	Innspill til revidert nasjonalbudsjett	13.02.2019
Statsbudsjettet 2020	Forslag til rammefordeling – Prop. 1 S (2019-2020)	22.04.2019
Statsbudsjettet 2020	Innspill til Prop. 1 S (2018-2019)	mai/juni JD kommer tilbake til nærmere bestilling og frist for tilbakemelding.
Statsbudsjettet 2019	Foreløpig anslag over bevilgningsendringer til omgrupperingsproposisjonen/ nysalderingen	21.06.2019
Statsbudsjettet 2019	Forslag til tilleggsbevilgninger til omgrupperingsproposisjonen/ nysalderingen	13.09.2019
Statsbudsjettet 2021	Innspill til foreløpige satsingsforslag, budsjettiltak og konsekvensjusteringer	27.09.2019
Statsbudsjettet 2021	Endelige satsingsforslag, budsjettiltak og konsekvensjusteringer	18.10.2019

Direktoratsutvalget for tilbakeføring

Oversikt over tiltak direktoratsutvalget skal koordinere og følge opp.

Nr.	Tiltak	Frist	Ansvar ¹
1.3	Videreutvikle og øke bruken av Behovs- og ressurskartlegging i kriminalomsorgen (BRIK), inkludert å hente inn nødvendig samtykke til å dele nødvendig informasjon.	2018	KDI
1.4	Utarbeide nasjonale rutiner for informasjonsdeling mellom kriminalomsorgen, forvaltningspartnerne og kommunene.	2019	KDI , Avdir, Hdir, Udir, Husbanken
1.5	Innføre en varslingsplikt for kriminalomsorgen om tidspunkt for endt straffegjennomføring, endt varetekt og planlagte overføringer mellom fengsler. Varselet skal gå til samarbeidende etater, de involverte kommuner og den innsatte selv.	2019	KDI , Avdir, Hdir, Udir, Husbanken
3.1	Utarbeide strategi for utvikling av digitale tjenester mellom kriminalomsorgen, tjenesteytende etater og innsatte.	2018	KDI (flere sektorer vil også bli involvert i dette arbeidet)
3.2	AVdir og KDI får som et felles oppdrag å vurdere og eventuelt foreslå tiltak som kan sikre innsatte god tilgang til arbeids- og velferdsforvaltningens tjenester.	2018	KDI , Avdir
3.3	Styrke samarbeidet mellom kriminalomsorgen, arbeids- og velferdsforvaltningen og utdanningsmyndighetene i arbeidsdriften. Formålet skal være å gi bedre forutsetninger for kartlegging, opplæring og arbeidstrening, med sikte på økt overgang til arbeid og opplæring etter endt straffegjennomføring eller varetekt.	2018	KDI , Avdir, Udir
3.6	Gjennomgå informasjon som i dag sendes til siktede, innsatte og domfelte for å sikre at krav og rettigheter som gjelder bolig framkommer tydelig.	2018	KDI , Avdir, Husbanken
3.7	Etablere områdefunksjon innen psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) for helseforetak med ansvar for fengsel.	2018	Hdir

¹ Direktoratet med uthøvet skrift har et hovedansvar for gjennomføringen og oppfølgingen av tiltaket.